

Vojna na morju.

Lepi uspehi podmorskih čolnov.

K.-B. Berlin, 8. oktobra. Nemški in avstro-ogrski podmorski čolni uničili so v Srednjem morju vnovič 30.000 brutto-register-ton sovražnega ladjinega prostora. Nadalje je dosegel en avstro-ogrski podmorski čoln na nekem velikem transportnem parniku, nemški podmorski čoln na nekem v pristanu od Carloporto (Sardinija) ležečem parniku, od kakih 6000 brutto-register-ton torpedne strele. Potopljanje teh dveh parnikov se ni moglo več opazovati.

150 oseb utonilo.

K.-B. Amsterdam, 7. oktobra. Po poročilih Reuter-ja javlja „Daily Chronicle“ iz Liverpoola, da se je parnik „Burut“ (okoli 4000 ton) na nazaj-vožnji od zapadne Afrike v torek ponoči vsled udarja potopil. Kakor se sliši, je od 200 na krovu nahajajočih se potnikov 150 oseb utonilo.

Princ Maksimilijan Badenski

Za naslednika grofa Hertling bil je imenovan za kanclerja nemške države princ

Maksimilijan Badenski, katerega imenovanje se splošno odobruje.

Politični utrinki.

Preobrat v Nemčiji. Nova nemška vlada.

K.-B. Berlin, 3. oktobra. Princ Maks Badenski je bil danes imenovan za državnega kanclerja in za pruskega ministra zunanjih zadev. V soboto je v seji državnega zbora, ki je bil sklican v ta namen ob 1. uri popoldne, razvil svoj program. Državna tajnika brez portfelja bosta državna poslanca dr. Gröber (centrum) in Scheidemann (soc. demokrat). Drž. tajnik notranjih zadev dr. Walbraf je prosil za odpust. Njegov naslednik bo neki poslanec centra. Na čelo novega državnega delavskega urada bo postavljen drugi predsednik generalne komisije strokovnih društev državni poslanec Bauer (soc. demokrat). O vprašanju, če se ustanovi od zunanjega urada neodvisni državni tiskovni urad pod vodstvom še enega državnega tajnika iz parlamenta, se še pogajajo. Imenovali bodo več državnih podtajnikov iz srede ljudskega zastopstva. Oseb še niso določili, ker se še pogajajo. Prusko trgovinsko ministerstvo prevzame mesto odstopivšega državnega ministra dr. Sydowa državni poslanec Fischbeck (napr. ljudska stranka).

Čehoslovaki — morilci.

Iz Dunaja se poroča, da so Čehoslovaki umorili podpredsednika katoliškega šolskega društva dr. med. Frica Gasperja Schwarz, ki je bil kot vojni vjetnik v Sibiriji. Z njim so umorili tudi 15 drugih vjetih zdravnikov in 500 nemških častnikov.

Italijanski vojni cilji.

„Tribuna“ piše: Stojimo pred koncem vojne. Za Italijo se razume samo ob sebi, da obdrži svojo najvažnejšo kolonijo Tripolitani-jo. Naši vojni cilji so pač po principu, ne pa v praksi taki, kakor so bili leta 1917.“ — V svojem govoru je predsednik italijanske zbornice Marcora slavil zvezne armade in odklonil avstro-ogrski mirovni predlog in je nato naznanil mirovne pogoje entente, ki so: Obnovitev Belgije, Srbije, Črne gore; odstop vseh ozemelj Italiji, ki ji etnografsko pripadajo, pripoznanje pravice do narodnega življenja vseh zatiranih narodov.

Tedenski pregled.

Štajerske vesti.

Ljudska veselica, ki se dne 6. oktobra radi edpovedi godbe ni mogla vršiti, vrši se sedaj v nedeljo 13. oktobra t. l. v ljudskem vrtu (Voksgarten), Ptuj. Prosim torej slavno občinstvo mesta Ptuj in okolice oprostivte, nadejajoč se sedaj mnogoštevilnega obiska. Za izbrano godbo, pijače kakor kuhinjo se bodo poskrbelo. Velespoštovanjem Jochimsen.

Zgradba sirotišnice in vzgojevališča v Ptuj. Vso jugoslovansko časopisje se že nekaj časa sem peča z zadevo zgradbe sirotišnice in vzgojevališča v Ptuj. Kakor vsikdar, pokazali smo tudi sedaj, da bije naše srce za človekoljubnost in pravo ljubezen do bližnjega, ker smo se očetovsko zavzeli za uboge sirote naših, za domovino padlih vojakov. In to jih hudo peče in boli, zato so morali svoje politične nosove tudi v to patrijotično zadevo vtikati. Vsikdar, kadar se kaj patrijotičnega ustanovlja, se jezijo in tarnajo, medtem ko mi delamo, napredujemo in se jim posmehujemo. Kajti prav dobro vemo, zakaj se čez vse take ustanove hudujejo. Zato, ker hočejo z bojkotom državo iz vseh svojih temeljev čimprej dvigniti iz zgolj vzroka, da si olajšajo na znotraj in zunaj države svoje politično stališče. Kogar pa človekoljuben čut do ubogih sirot ne gane, ta pa ne potrebuje darovati za to ustanovo niti vinarja. Ne rabimo prisiljenih darov. Z darovi usmiljenih blagosrčnežev in našimi prispevki pa hočemo mi sami iz hvaležnosti do padlih vojakov zgraditi ubogim sirotam primerno vzgojevališče in napraviti iz njih vredne člane občinstva. Ne potrebujemo torej vaših prispevkov, nočemo vas izkoriščati, ker vemo, da ste za isti Krekov spomenik komaj toliko skupaj spravili, čeravno ste zato po vaših listih celo leto bobnali in ne maramo tudi nič od vas, ker bi vam drugače primanjkovalo denarja za Koroščevo krono, kateremu bi potem namesto iste morali posaditi na glavo pol votle buče.

Beguncem. Gospod A. Saghin se je preselil in ne deluje več v oskrbi beguncev ces. kr. okr. glavarstva Ptuj, zato se naj vsa prej na njega naslovljena pisma od sedaj naprej pošiljajo na evidenco beguncev. On stanuje sedaj v Gradcu 6, Maigasse II.

Vojni album polka dragoncev št. 5. C. in kr. polk dragoncev št. 5 izda pod naslovom „Vojni Album polka dragoncev 5“ velikopotezno knjigo v besedi in sliki v nemškem in slovenskem jeziku. V tej spominski knjigi pridejo imena, slike, in dejanje junakov tega polka. Vnjej bodo ovekovečeni tudi številni zgodovinski kraji, kjer se je polk slavopolno bojeval. Noben tovariš, noben član obitelj in noben prijatelj polka naj ne opusti si nabaviti te knjige, ki bi naj vselej bila kot spomin na veliki čas in bi pričala o velikih junastvih njegovih dragih. Čisti dobiček vojnega albuma je namjen za podporo vdov in sirot in revnih invalidov moštva tega polka. Ljudska izdaja vojnega albuma stane pri predplačilu 30 K, po povzetju 50 K, dična izdaja pri predplačilu 40 K, po povzetju 60 K. Naročila in zneske z označbo komadov, ime in naslov naročnika, zanesljivega domovinskega naslova

tistega, kateremu bi se naj knjiga poslala, sprejema uredništvo vojnega albuma dragonskega polka št. 5 v Mariboru. Približni rok, ko bo izšel vojni album, bo naznanjen po dovršenem uredništvu dela. Predplačila se z ozirom na dobrodelni namen zelo hvaležno sprejemajo. V interesu popolnosti te spominske knjige se vabijo k sodelovanju vsi pripadniki in prijatelji polka in se prosijo, da odposljejo za vojni album slike s front, slike skupin, slike padlih, pogrešanih, odklovanih, v vojnem vjetništvu se nahajajočih, nadalje, rižbe literarične doneske, dogodbe na fronti i. t. d. Slike in slike s front se vrnejo lastniku nepoškodovane.

Graska vzgojiteljica — morilka. V Balatonszentgyörgy na jezeru Platten je bila sproga trgovca Aleksandra Weiss umorjena. Kot činiteljico so aretirali na južnem koldvoru v Ofen-Pestu 40-letno vzgojiteljico Melanijo Fichler iz Gradca. Umorjeno je oropala perila, obleke in 10.000 kron denarja.

Pod sumom umora aretirana. Sovednica grešneljubezni odstranjena. Iz Celja se poroča: Posestnica Cecilija Kamenik iz Hudine pri Konjicah, katere mož se nahaja od začetka vojne v fronti, imela je že delj časa s posestnikom Florijanom Ravnjak ljubavno razmerje. Čeravno sta obadva to-le sosedom strogo prikrivala, imela sta vendar sovednico in ta je bila pri Kameniki uslužbena 60-letna dekla Roza Pahernik, ki je svoji gospodnji to početje večkrat očitala in jo svarila. Dne 29. avgusta poslala je Kamenik deklo po moko v mlin, ki je oddaljen eno uro hoda od hiše. Od tega časa je dekla zginila in so našli njeno truplo še le deseti dan kot mrliča v Kotnig-jarku ležati. Razširila se je vest, da je bila Pahernik od ljubimca Kamenike, Florijana Ravnjak, s pomočjo svojega brata Johana umorjena, iz strahu, da ne izda ljubimskega razmerja možu Kameniki, ki se je imel pred kratkim vrniti. Ker se druge okolnosti ta sum potrjujejo, so bili Kamenik in brata Ravnjak aretirani.

Razveljavna ravnilnih vinskih cen. Centralna preizkuševalna komisija cen je svoječasno izdane splošne ravnilne cene za vino razveljavila. Novih ravnilnih cen se ne izda.

Vojna kuhinja za srednje sloje v Mariboru. Mariborski občinski svet je soglasno sklenil ustanoviti vojno kuhinjo za srednje sloje. Za prvo nabavo živil je namestništvo pripravljeno proti poročtvu posoditi občini znesek 30.000 kron.

Naveličal se je živeti radi vojnega oduševanja — kar res ni čudno — prizigalec svetilk Mihael Mader v Gradcu. Obupal je nad razmerami, potožil svetu s pismom svoje gorje in se je obesil.

Cigan ustrelil cigana. V gozdu blizu Št. Vida sta se srečala dva cigana, katera sta se že od preje sovražila radi nekkih ukradenih vojaških dokumentov. Beseda je dala besedo, nakar sta segla po orožju. Konec je bil ta, da je na mestu oblezal cigan Anton Breščak, 22 let star, zadet v prsa. Težko, da bi okreval, ker je rana nevarna.

Koroške vesti.

Uspešna hišna preiskava. Pri nekem trgovcu z mešanim blagom v vasi blizu Celovca, so napravili hišno preiskavo ter so našli 600 kilogramov sladkorja v kockah, 60 kilogramov predvojnega mila, 2000 kilogramov žita za kruh, 8000 zavojev vžigalic in 500 kilogramov posušenega mesa. — Ta že prav lahko vzdrži v teh hudih časih. — Prav po avstrijsko: eden pogine od glada, drugi pa se preobje.

Razne vesti.

Padanje vinskih cen na Ogrskem. V cenah ogrskih vin nastalo je zadnje dni prav pomembno padanje. Medtem, ko je še stal hektoliter vina 1. t. m. 1000 in cena due 3. že bistveno manje in celo pri močno znižanih cenah najde vino v nekaterih krajih le malo

kupcev. To naglo padanje cen se pripisuje vojnim dogodkom zadnjega časa na bojiščih. Ljudje pravijo, da se zna ta zadeva še znatno poslabšati.

Vojaške oprostitve. V prvi seji poslanske zbornice so vložili poslanci Friedmann in tov. na domobranskega ministra nasledajo interpelacijo: Glasom zanesljivih vesti so se v zadnjem času ukrenile odredbe, da se v veliki obsegu razveljavijo vojaške oprostitve — v Avstriji je menda 75.000 oproščenec. Z ozirom na pomanjkanje ljudi v zaledju naj domobranski minister gorje odredbo, ako so se izdale, razveljavi.

Atentat na vejaškega guvernerja v Belgradu. Dne 3. oktobra je poskusila atentat na avstrijskega vojaškega guvernerja v Belgradu barona Rhemena 25 letaa Leposlava Bosinovičeva pred guvernersko palačo. Hotela mu je izročiti neko prošnjo, v drugi roki pa je držala pripravljen revolver. Guvernerjev adjutant je Bosinovičevi pravočasno izbil revolver iz rok. Pravijo, da je Bosinovičeva zelo histerična, noseča ženska, ki je imela že dostikrat opraviti s policijo zaradi motenja javnega reda.

Denarne pošiljave za naše vjetnike v Italiji. Skupna centralna isarna oddelek E za vojne vjetnike na Dunaju I., Graben 17 naznanja, da sprejema denarne pošiljave za naše vojne vjetnike v Italiji do višine 500 lir. Naslov mora biti povsem natančen.

Zakonski načrt o vojaški priskrbi z dopolnilnim zakonom o dodatnih rentah je vlada t. t. m. predložila zbornici. Dočim se prvi zakon glasi enako kakor ogrski, se pa drugi bistveno razločuje od ogrskega. Ogrski zakon omejuje dovoljevanje dodatnih rent na inteligentne slove, dočim se določbe avstrijskega raztezajo tudi na delavske in kmetijske osebe.

Stavka v dunajskih gledališčih. 1. oktobra so pričeli na dunajskih gledališčih stavkati igranci in se niso nikjer vršile skušnje. Na vseh odrih so se vršili shodi lokalnih zvez, na katerih so odklonili predloge gledaliških ravnateljev.

Kolera v Berlinu. Wolff poroča: V Berlinu je v zadnjih dneh obolelo 7 oseb na azijski koleri, 6 jih je umrlo.

Tihotapci usnja zaslužili nad 7000 milijonov kron. Poljski poslanec inženir Angermann je objavil zanimive podatke o oderuških dobičkih, ki so se zaslužili v tihotapstvu z usnjem. Centrala za usnje je dala leta 1917. strajati: 1.100.000 govejih in 100.000 konjskih kož. Ker izdelajo iz ene kože 50 parov podplatov, bi bili lahko izdelali 60 milijonov parov podplatov. Če se računa, da odpade vojaštvu 24 milijonov podplatov, je ostalo civilnemu prebivalstvu 36 milijonov podplatov. Kje je to usnje, ker ljudje ne morejo nikjer kupiti podplatov? Gotovo je v skladiščih tihotapcev. Koliko so zaslužili oderuhi? Poslanec Angermann računa tako-le: Centrala za usnje je izdelala leta 1917 1 milijon 200.000 kož; vsaka koža vrže 15 kg usnja za podplate; izdelali so torej 18 milijonov kilogramov teplancev. Če odračunamo polovico za vojaštvo, ostane civilnemu prebivalstvu 9 milijonov kilogramov. Centrala prodaja teplance 13 do 20 K kg, v tihotapski kupčiji se pa prodaja kilogram usnja na zahodu države s 150 K, na vzhodu države pa s 300 K. Oderuška tihotapska kupčija zasluži torej pri kilogramu povprečno do 200 K. Pri 9.000.000 kg je zneslo to leta 1917. okroglo 1.800.000.000 K. Take razmere so že štiri leta. Če je tudi ta račun le približni, le kaže, kakšne velikanske svote so brez potrebe izželi prebivalstvu. Posl. Angermann je zahteval, naj nastopi državno pravdnitstvo proti temu velikanstemu oderuštvu.

Jedlina mast iz žira (bukvica). Bogato žetev, koje nismo pričakovali in za katero ni bilo nobene delavske skrbi, katere tudi ni sejala nobena človeška roka, nam obetajo letos bukovki gozdovi v korist pomanjkanju masti. Žir — ta na olju bogati sad bukvic — ki je druga leta le malo obrodil, visi letos na ogromnem številu v gostih kronah bukovih dreves in kmalu bodo krita cela tla s tem sadom. Takrat pa jih moramo nabirati, da

jih za pridobitev olja in masti izkoriščamo. — Bukvice sprejemajo se po vrednih cenah od avstrijske centralne za mast in olje, akcijska družba — in v manjših množinah — skozi prevzemna mesta glavne nabiralnice pri c. kr. uradu za ljudsko prehrano. — Da se nabiralcem razven plačila zagotovi še pomembni delež na olju, iz teh bukvic, da se jih s tem k nabiranju vspodbuja, je centrala za mast in olje v sporazumu ces. kr. trgovskega ministerstva in ces. kr. urada za ljudsko prehrano kot premijo za oddajo od vsakih 100 kilogramov žira (bukvica) določila prejem 3 kilogramov jedilne masti za ceno 15 K za 1 kg. Ta kot premija za prostovoljno nabiranje bukvic obljubljen dodatek masti se ne zaračuni v racijonirano množino masti. — Upati je, da se bode spravljanje bukvic splošno z intenzivnim interesom izvrševalo, da zadobi oskrba masti izdatne množine tega danes tako dragocenega oljčnega sadja. — Strokovnjaška cenitev računi, seveda ne na natančni podlagi, da bi se lahko nabralo letos v monarhiji okoli 500.000 meterskih stotov bukvic. Gotovo je spravljanje bukvic radi občutljivega pomanjkanja ljudi zelo otežkočeno, ker padajo ravno v času najnujšega poljskega dela in setve in se po teh delih vendar zadobi nekaj prostih delavskih moči. Ozirom na izvanredno važnost zagotovitve letošnje žitne žetve za našo gospodarstvo masti, bi bilo živahno pozdraviti, če bi dobili šolski otroci v času, kadar bukvice najbolj padajo in v na bukvicah bogatih krajih pri ugodnem vremenu takozvane počitnice. Istočasno gre na lastnike gozdov poziv, naj z ozirom na veliko važnost tega neobhodno potrebnega namena dovolijo nabiranje bukvic. Pojasnila vsake vrste, zadevajoča bukvic, podaja radevolje Avstrijska centrala za olje in mast, akcijska družba, Dunaj I., Seitzergasse 1, oziroma prevzemna mesta glavne nabiralnice pri ces. kr. uradu za ljudsko prehrano.

Letošnje vino. Sedaj, ko je vinska trgatav v svojem toku, izpregovori se lahko o kakovosti in količini letošnjega vinca že lahko par besedij. Isto v splošnem ne bode prese-galo 16 stopinj sladkosti in ga po nekaterih krajih tudi ne bode toliko kakor lani. Kar se pa tiče cen, bode dražje od lanskega. Največjo škodo mu je napravil oidij in z njim zvezano večno deževje.

Zadnji telegrami.

Nobene premirja pred izpraznjenjem zasedenih pokrajin.

K.-B. Washington, 8. oktobra. Nota državnega tajnika na švicarskega poslovodja v odgovoru note nemškega državnega kancelerja sledečo besedilo:

Državni urad, 8. oktobra 1918.

Moj Gospod! Imam čast potrditi v imenu predsednika prejem Vaše note od 6. oktobra, ki je vsebovala naznanilo nemške vlade predsedniku in jaz sem od predsednika pooblaščen, Vas prositi, da naznanite državnemu kancelerju sledeče:

Prej, ko na prošnje cesarsko-nemške vlade odgovori in da se odgovor tako odkrito in ravnočutno poda, kakor važni interesi, ki ga vsebujejo, to zahtevajo, smatra predsednik Zvezanih držav važno, zagotoviti si natančen čut note državnega kancelerja. Ali meni državnemu kanceler, da bode cesarsko-nemška vlada pogoje, ki so bili podani od predsednika v svojem poročilu na kongresu Zedinjenih držav od dne 8. januarja in v sledečih poročilih kar tako sprejela in da bi bil namen k vstopu v pogajanja le ta, sporazumiti se le čez praktične pojedinosti njene porabe?

Predsednik Zedinjenih držav se smatra dolžnega, k predlogu premirja izjaviti, da se ne čuti opravičenega, vladam, s katerimi je vlada Zedinjenih držav proti osrednjim silam zvezana, predlagati premirje dokler stoje armade

teh sil na njih zemlji. Dobra vera vsakem razgovoru je odvisna seveda od trditve osrednjih sil, da svoje čete iz njih pokrajin tako nazaj potegnejo.

Predsednik se smatra tudi k temu šanju upravičenega vedeti, če kanceler je za tiste sile države, ki so do sedaj vodile. On smatra odgovor na to vprašanje od vsakega stališča za izredno važen. Sprejmite, moj gospod, ponovno zagotovo vilo mojega visokospoštovanja.

Robert Lansing

Tri vprašanja Wilsona.

Prvo vprašanje: Je-li Nemčija se po točk Wilsona brezpogojno sprejela, tako bi predlagana pogajanja ne šla čez te marveč, da bi se posvetovalo le čez praktično vpeljavo?

Drugo vprašanje: Ali je Neupmirja pripravljena, prej ko Wilson svojim zave kom premirje sploh še predloži, izniti tako vse zasedene pokrajine?

Tretje vprašanje, če govori Maks Badenski v imenu cesarja ali ljudst

Avstrijsko uradno poročilo od srede.

K.-B. Dunaj, 10. oktobra. Uradno danes razglša:

Italijansko bojišče. Italijanski gorski ogenj povihal se je na celi gorski znatno. — V Davne-dolini, ob Aditi neposredno vzhodno Brente prišlo je fanterijskih bojev, ki so za nas ugodni potekli.

Balkansko bojišče. V Albaniji Francozi in Srbi v izpraznjen Elbassan rakali. — V vzhodni stari Srbiji nobeni sebnii dogodki.

Zapadno bojišče. Na včerajšnjih težkih odpornih bojih imele so avstro-ogrske čete feldmaršallajtnanta Metzger slavn delež.

Nemško uradno poročilo od srede.

K.-B. Berlin, 9. oktobra. Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Med Cambraja S. Quentinom se je bitka iz nova vzhaj Pod vstavo ogromnih artiljerijskih mas, pritegnitvijo tankov in letalnega brodrovja, padel je Anglež v zvezi z Francozi in Amerikanci našo fronto od Cambraia do S. Quentina. Na severnem napadalnem krilu je naval sovražnika po trdem boju proti poldnevno zapadno od Cambraia na Bohain vodeči cesar zlomljen. V večernih urah izjalovili so se nekaj ponovni napadi sovražnika. Na obeh straneh v smeri Le Chateau vodeči rimski cesar posrečil se je sovražnik globok v lom naše črte. Vstavili smo njegov sunek črti Valincourt-Elincourt in zapadno od Bohaina. Na južnem skrilu napada zamogel sovražnik le malo ozemlja pridobiti. Južni Montbrehaina boreče se čete odbije so vse napade sovražnika v svojih prednjih infanterijskih pozicijah. Od vloma sredi fronte od strani ogroženi, morali so zvečer svoje krilo na zapadni rob Fresnoy—Le Grand nazaj vzeti.

V Champagni so Francozi in Amerikanci med Suippesom in zapadno Aisne pod veliko močjo pričeli svoje napade. Po naših poveljih stremili so zopet za predor skozi našo fronto, le obojestransko S. Etienne vdrl je sovražnik v naše črte. V popoldanskih urah peljan profinapad vrigel je nasprotnika zopet nazaj. — Na ostali fronti so se napadi sovražnika popolnoma izjalovili. Krajevna vlomna mesta so bila v protisunku zopet očiščena.

Prvi generalkvartirnojestar Ludendorff.

Zahtevajte „Štajerca.“